

Сурлагын хоцрогдлыг арилгах төлөвлөгөө
- Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүүхдүүдийн сурлагын хоцрогдлыг арилгахын төлөө -
Бичил төсөл 1 (Зорилтот бүлэг: Харааны бэрхшээлтэй хүүхэд)

1. Төслийн үндэслэл

Монгол Улс шинэ хэлбэрийн коронавирусын халдвараас хамгаалах зорилгоор, 2020 оны 1 дүгээр сарын сүүлээс эхлэн цэцэрлэг, сургуулийн танхимын сургалтын үйл ажиллагааг өнөөг хүртэл зогсоосон. Төсөл болон цахим хичээлийг зайн сургалтын хэлбэрээр зохион байгуулж байгаа хэдий ч, хүүхдүүдийн суралцахуйд ноцтой хоцрогдол үүсэх болсон.

Ялангуяа, хөгжлийн бэрхшээлтэй хүүхдүүд онцлог хэрэгцээ шаардлагадаа нийцсэн боловсролын үйлчилгээг авахад хүндрэлтэй байгаа бөгөөд сурч боловсрох эрхээ хангалттай хэмжээнд эдлэх боломжгүй нөхцөл байдалд байна. Боловсролын хүрээлэн болон Японы Хүүхдийг ивээх сангаас зохион байгуулсан судалгаагаар, тэдний онцлог хэрэгцээ шаардлагад нийцсэн сурч боловсрох хэрэгцээ шаардлагатай зэрэгцэн, асран хамгаалагчид ч хүүхдийнхээ суралцахуйг дэмжих арга, аргачлалыг эрэлхийлэх болсон нь тодорхой болжээ.

Энэхүү нөхцөл байдлыг үндэс болгон, START төсөл нь хөгжлийн бэрхшээлтэй хүүхдийн суралцахуйд дэмжлэг үзүүлэх зорилгоор бичил төсөл хэрэгжүүлэхээр тогтсон болно.

2. Энэхүү бичил төслийн зорилтот бүлэг ба зорилго

Суралцахуйн болон сургалтын орчны хүртээмжгүй байдлаас болж, харааны бэрхшээлтэй хүүхэд сургуульд хамрагдахад хүндрэл учирч байна. Цар тахлын өмнө ч ийм байсан. Монгол улсад 116-р тусгай сургуулиас өөр харааны бэрхшээлтэй хүүхдэд тусгайлан сургалт зохион байгуулдаг ерөнхий боловсролын сургууль байдаггүй. Тус сургууль нь дотуур байртай тул хөдөө орон нутгийн хүүхдүүд уг сургуульд элсэх боломжтой байдаг. Гэвч цар тахлын үед сургууль ажиллахгүй, зорчих хөдөлгөөнийг хязгаарлах арга хэмжээ авах болсноор тэдний суралцах асуудал улам хүндрэлтэй болсон. Дээрх саад бэрхшээлийг арилгахын тулд багш, эцэг эхчүүд харааны бэрхшээлтэй хүүхдэд брайл үсэг сургах, ахуйн болон орон зайн баримжаа олгох, туслах хэрэгсэл ашиглаж сургах, өдөр тутмын амьдралын үйл ажиллагаа, мэдээ мэдээлэл боловсруулах чадварт суралцуулах чадвартай байх шаардлагатай юм.

Тиймээс энэхүү бичил төслөөр, харааны бэрхшээлтэй хүүхэд өөрийн оршин суугаа газартаа сургуульд хамрагдаж, боловсрол эзэмших боломжтой болгох үүднээс багш нар болон асран хамгаалагчдад зориулсан гарын авлага, сургалтын хэрэглэгдэхүүний багц боловсруулна.

3. Санхүүжилт, хугацаа, шалгаруулах төслийн тоо

START төслөөс бичил төслийг санхүүжүүлэх дүн болон хэрэгжүүлэх хугацаа, сонгон шалгаруулах төслийн тоог доор үзүүлэв.

- Санхүүжилтийн дээд хэмжээ: 20,000,000 төгрөг хүртэл
- Хэрэгжүүлэх хугацаа: 2021 оны 10 дугаар сарын 1-нээс 2022 оны 5 дугаар сарын 31
- Сонгон шалгаруулах төслийн тоо: 1 төсөл

4. Зорилтот байгууллага

Харааны бэрхшээлтэй хүүхдийн боловсролын талаар хангалттай мэдлэг, туршлага бүхий байгууллага.

5. Эцсийн бүтээгдэхүүний үзүүлэлт

(1) Багш нар болон асран хамгаалагчдад зориулсан гарын авлага

Багш нар болон асран хамгаалагчид гарын авлага болгон ашиглах бөгөөд харааны бэрхшээлтэй хүүхдийг брайл бичигт сурах, ахуйн болон орон зайн баримжаатай болох, туслах хэрэгсэл ашиглах, өдөр тутмын амьдралын үйл ажиллагаа, мэдээ мэдээлэл боловсруулах чадварт сургах боломжтой гарын авлага байхаар тооцож байна. Гарын авлагын зарим агуулгыг дүрс бичлэг хэлбэрээр бэлтгэх нь илүү үр өгөөжтэй гэж үзэж байна.

Ялангуяа брайл бичгийн сургалтад дараах зүйлийг анхаарна.

- Брайл бичгийн сургалтад гол анхаарах зүйлүүдийг ойлгомжтойгоор тайлбарлах.
- Брайл бичгийн хэрэгсэл, түүнийг зөв ашиглах, брайлаар бичих аргачлал, бичих үеийн биеийн байрлал, брайл үсгийг хэрхэн дуудаж унших зэрэг аргыг ойлгуулахын тулд дүрс бичлэг бэлтгэх.
- Брайл үсэг тэмтэрч уншиж сурахад юуны өмнө хүрэлцэх мэдрэмжийн дасгал (Зураас болон цэгийг ялгаж таних) хийх нь чухал. Хангалттай дасгал сургуулилт хийсний дараа үсэг сурч эхэлнэ.
- Боловсруулсан гарын авлагыг харааны бэрхшээлтэй хүүхдэд хэсэгчлэн туршиж, үр дүнг тооцсон байх

(2) Сургалтын хэрэглэгдэхүүний багц (55 багц: Үүнээс 5 багцыг 20,000,000 төгрөг хүртэлх төсөвт багтаах. 50 багцын зардлыг нийт төсвөөсөө тусад нь тооцон үнийн санал бэлтгэж ирүүлэх.)

Дээр дурдсан гарын авлагын дагуу зааж сургахад шаардлагатай сургалтын хэрэглэгдэхүүн болгох. Нийслэлийн боловсролын газар болон аймгуудын БСУГ-т түгээн, харааны бэрхшээлтэй хүүхдэд зориулсан жишиг сургалтын материал болгож ашиглах, түрээсийн сургалтын хэрэглэгдэхүүн хэлбэрээр түгээхээр төлөвлөсөн. Гэхдээ, Перкинс Брайлер буюу брайль үсэг хэвлэгч машин нь өндөр үнэтэй, худалдаж авахад хүндрэлтэй байдаг тул энэхүү сургалтын хэрэглэгдэхүүний багцад оруулахгүй.

Энэхүү бичил төслийн хүрээнд боловсруулагдсан гарын авлагын зохиогчийн эрхийг ЖАЙКА болон БШУЯ эзэмшинэ. Хэрэгцээтэй хүн бүрд чөлөөтэй ашиглах боломжийг олгох үүднээс БШУЯ-ны холбогдох байгууллагуудад ч түгээхээр төлөвлөсөн.

6. Сонгон шалгаруулах нөхцөл

Сонгон шалгаруулах нөхцөлийг доор үзүүлэв.

- Энэхүү бичил төслийг хэрэгжүүлэхэд хувь нэмэр оруулахуйц хангалттай туршлага бий эсэх. (3 оноо)
- Санал болгосон эцсийн бүтээгдэхүүний танилцуулга нь энэхүү бичил төслийн зорилго болон дээрх 5.-д заасан үзүүлэлтэд нийцэж байгаа эсэх. (4 оноо)
- Эцсийн бүтээгдэхүүнийг заасан хугацаанд хүлээлгэж өгөх боломжтой, үйл

ажиллагааны зохистой төлөвлөгөө боловсруулсан эсэх. (3 оноо)

- Зардлын төлөвлөгөөнд бодитой бус төлөвлөсөн зүйл бий эсэх. Хэрэв бодитой бус төлөвлөсөн зүйл илэрсэн тохиолдолд сонгогдохгүй болохыг анхаарна уу.

7. Хүсэлт гаргах арга, хүсэлт хүлээн авах хуваарь

Хүсэлт гаргагч нь хавсаргасан Excel файлыг татаж, дор дурдсан агуулга бүхий 4 маягтын дагуу мэдээллээ боловсруулж Excel болон PDF хэлбэрээр jicstart2@gmail.com хаягаар ирүүлнэ үү.

(1) Хүсэлт гаргагч байгууллагын танилцуулга

(2) Эцсийн бүтээгдэхүүний танилцуулга:

Багш нар болон асран хамгаалагчдад зориулсан гарын авлага боловсруулах санал

Дүрс бичлэг бэлтгэх санал

Сургалтын хэрэглэгдэхүүний багц боловсруулах санал

(3) Үйл ажиллагааны төлөвлөгөө

(4) Зардлын дэлгэрэнгүй (20,000,000 төгрөг хүртэлх төсөвт багтаасан бичил төслийн зардлын дэлгэрэнгүй тооцоо болон 50 багц сургалтын хэрэглэгдэхүүний тооцоо) Үүнд дараах зардал хамаарна.

- Боловсон хүчний зардал (Явуулын болон туслах багш орон тоогоор ажиллах тохиолдолд бүтэн цалин, харин төрийн албан хаагч ажиллах тохиолдолд зөвхөн илүү цагийн хөлс нэмэлт урамшуулал олгох боломжтой)
- Тээвэр, унааны зардал (Такси, хот хоорондын автобус, нисэх онгоц зэрэг зөвхөн зарлагын баримт авах боломжтой тээврийн хэрэгсэл ашигласан тохиолдолд)
- Сургалтын хэрэглэгдэхүүн бэлтгэх зардал (Материалын зардал, дүрс бичлэг зураг авалтын зардал, цаас, бичгийн хэрэгсэл, хэвлэлтийн зардал зэрэг)
- Сургалт зохион байгуулах зардал (Танхим түрээслэх зардал, сургагч багшийн хөлс, эх бичвэрийн хөлс)

Хүсэлт хүлээн авах хуваарийг доор үзүүлэв.

- Нээлттэй зарлах: 2021 оны 8 дугаар сарын 2 (Даваа)
- Цахимаар тайлбар хийх уулзалт: 2021 оны 8 дугаар сарын 5 (Пүрэв), 11:00-13:00
<https://us02web.zoom.us/j/84369089670?pwd=bkxWRHdZd0cxRTgrU2E3SDNBY2F4QT09>
ID: 843 6908 9670
Passcode: 076290
- Асуулт хүлээн авах эцсийн хугацаа: 2021 оны 8 дугаар сарын 6 (Баасан), 17:00 цаг хүртэл
Хариултыг, асуулт хүлээн авч дууссанаас хойш ажлын 3 хоногийн дотор START2 төслийн фейсбүүк хуудсанд нийтлэх болно.
- Материал хүлээн авах эцсийн хугацаа: 2021 оны 8 дугаар сарын 20 (Баасан), 17:00

цаг хүртэл

- Сонгон шалгаруулалтын үр дүнг зарлах: 2021 оны 9 дүгээр сарын 13 (Даваа)